

נתונים על בקשות של פלסטינים להיכנס לישראל לצורך קבלת טיפול רפואי או ליווי חולים

מדי שנה נכנסים לישראל פלסטינים תושבי איו"ש או תושבי עזה, לצורכי בריאות, לאחר קבלת אישור ממפקדת תיאום פעולות הממשלה בשטחים (מתפ"ש)

יש כמה מגבלות העולות מהנתונים שקיבלנו מהמתפ"ש, המקשות על הצגת תמונה מלאה של היקף הבקשות והכניסות לא קיבלנו נתון מסכם לגבי סך הבקשות שהוגשו מעזה. באיו"ש מצאנו פער של כמה אלפי בקשות מדי שנה בין סך הבקשות שהוגשו לבין סכימת הבקשות שאושרו וסורבו. המתפ"ש טען שפער זה נובע בעיקר מסיבות טכניות או מבקשות שהוגשו בשלהי שנה אחת וטופלו בשנה שאחריה

מסמך זה נכתב לבקשת חבר הכנסת מוסי רז ועניינו נתונים על בקשות של פלסטינים להיכנס לישראל לצורך קבלת טיפול רפואי או ליווי חולים.

מבוא

כניסת פלסטינים תושבי אזור יהודה ושומרון (להלן: תושבי איו"ש) או תושבי רצועת עזה (להלן: תושבי עזה) לישראל מחייבת קבלת היתר ממפקדת תיאום פעולות הממשלה בשטחים (להלן: המתפ"ש).¹ המתפ"ש הוא הגוף האחראי למימוש המדיניות האזרחית והתיאום הביטחוני של ממשלת ישראל בשטחי יהודה ושומרון, לרבות כניסות של פלסטינים לישראל לצורכי בריאות.² מדי שנה, פלסטינים תושבי איו"ש או עזה מקבלים היתרים להיכנס לישראל לצורך קבלת טיפול רפואי, או לשם ליווי חולים, או כדי לעבור דרך ישראל לקבלת טיפול רפואי בחו"ל, ובמקרה של תושבי עזה גם באיו"ש. במסמך זה התבקשנו להציג נתונים בנושא זה, ולצורך כך פנינו בבקשות מידע למתפ"ש ולמשרד הבריאות. טרם הצגת הנתונים, נציין כמה מגבלות מרכזיות העולות מאיסוף הנתונים ומפרשנותם, שבגינן אין אפשרות להשיב על כמה מהשאלות שנשאלנו:

- מרכז המחקר והמידע של הכנסת ביקש מהמתפ"ש נתונים על מספר המבקשים להיכנס לישראל לקבלת טיפול רפואי, וכן על מספר הבקשות שהוגשו בגינם. המתפ"ש העביר לידינו מידע על מספר המבקשים מאיו"ש ומעזה, אך מסר את סך הבקשות הכולל רק בנוגע לאיו"ש. נבהיר כי אדם אחד יכול להגיש כמה בקשות באותה שנה, שחלקן יכול להיות מאושר וחלקן לא. יתרה מכך, מצאנו פער בין מספר הבקשות הכולל שצוין המתפ"ש בנוגע לאיו"ש לבין הסכום המתקבל מסכימת סך הבקשות שאושרו וסך הבקשות שסורבו מאיו"ש מדי שנה. המתפ"ש טען שפער זה נובע בעיקר מבקשות שבוטלו מסיבות טכניות

¹ משרד הבריאות, חוזר חשב משרד הבריאות, [טיפול בפונים תושבי הרשות הפלסטינית – תיקון החוזר](#), 6 באפריל 2011.
² באחד מפרסומי המתפ"ש מוגדרים חמישה צורכי בריאות (לתושבי איו"ש): צרכים רפואיים, קרי קבלת טיפול; ליווי חולה; ביקור חולה; העסקת רופא בבית חולים בישראל; היתרי נהיגה בישראל לצוות רפואי בכיר שאינם רופאים. מתפ"ש, [סטטוס הרשאות לכניסת פלסטינים לישראל. למעברם בין אזור יהודה ושומרון לבין עזה וליציאתם לחו"ל](#), עדכון: 20 בדצמבר 2020.

– לדוגמה, מקרה שבו בקשה הוזנה בטעות פעמיים – או מקרים שבהם הבקשה הוגשה בסוף שנה אחת וטופלה בשנה שאחריה.³ נציין כי **מדובר בפער של אלפי בקשות מדי שנה**.
באשר לעזה כאמור אין בידינו נתון על סך הבקשות לטיפול רפואי שהוגשו, ולכן אין באפשרותנו לבחון אם גם במקרה זה יש פער.

• ביקשנו לעמוד על הסיבות העיקריות לדחיית בקשות לכניסה לישראל לצורך טיפול או ליווי. מנתוני המתפ"ש עולה כי **סיבת הדחייה של מעל 50% מהבקשות של תושבי איו"ש להיכנס לישראל לקבלת טיפול ושל מעל 90% מהבקשות של תושבי עזה הוגדרה "אחר"**.⁴ השימוש הנרחב בקטגוריה זו מעלה שאלה לגבי היעילות של שיטת הסיווג הקיימת והיכולת ללמוד מכך על סיבות הדחייה.

• **אין בידינו מידע על כמה מתוך הבקשות שאושרו מומשו בפועל**. בתשובה על שאלתנו מסר המתפ"ש כי לא מתבצע מעקב אחרי נתון זה והוסיף כי השקעת המשאבים הנדרשת כדי להפיקו לגבי עזה היא בלתי סבירה.⁵ שאלנו את המתפ"ש אם יש בידינו נתונים על מספר האנשים שקיבלו אישור ונכנסו לישראל, ללא התייחסות לשאלה אם קיבלו טיפול או לא, והמתפ"ש השיב כי אין בידינו פילוחים אלו ואין חובה על פי דין להפיקם.⁶

• **ביקשנו מהמתפ"ש מידע על זמני הטיפול בבקשות להיכנס לישראל לצרכים בריאותיים, אולם נענינו כי אין ביכולתו להפיק נתונים אלה והוא לא פירט מדוע**.⁷ בתשובת המתפ"ש הוא הפנה אותנו לנוהל [זמני טיפול בבקשות היתרים לפלסטינים תושבי עזה](#), שבו נכתב כי הטיפול בבקשות לצורכי טיפול רפואי עשוי להימשך עד 23 ימי עבודה, מלבד מקרים שבהם יש דחיפות רפואית מיידי, שבהם הטיפול יהיה מיידי.⁸ נעיר כי בשנת 2016 מסר המתפ"ש למרכז המחקר והמידע של הכנסת כי הזמן הממוצע למתן תשובה לפלסטינים תושבי איו"ש על בקשת היתר כניסה לישראל לצורך טיפול רפואי הוא שלושה

³ רועי סלמון, ע' עוזר מתפ"ש, מסרון, 1 בנובמבר 2021.

⁴ הקטגוריה "אחר" צוינה גם כסיבה לדחיית מעל שליש מבקשות הליווי של תושבי איו"ש ומעל 40% מבקשות הליווי שהוגשו על ידי תושבי עזה. בתשובה על פנייתנו מסר המתפ"ש שקטגוריה זו כוללת מגוון סיבות, כגון תעודת זהות לא נכונה בטופס, אפשרות לקבלת טיפול רפואי באזור, או שהדוח הרפואי המצורף אינו תקין. חלק מסיבות אלו חופפות לסיבות האחרות המצוינות ברשימת הסיבות לסירוב. עם זאת, כל סיבה לסירוב בקשה המוצגת בטבלה מתייחסת רק לבקשה אחת; כלומר, אין כפילות בנתונים. אביתר אשכנזי, עוזר מתאם פעולות הממשלה בשטחים, מכתב, 20 ביולי 2021; רועי סלמון, ע' עוזר מתפ"ש, מסרון, 1 בנובמבר 2021.

⁵ אביתר אשכנזי, עוזר מתאם פעולות הממשלה בשטחים, מכתב, 20 ביולי 2021.

⁶ שם, 15 באוגוסט 2021.

⁷ שם, 20 ביולי 2021.

⁸ כמו כן, נכתב כי הטיפול בבקשות לצורך ביקור בן משפחה חולה יכול להימשך 50 ימי עבודה, והטיפול בבקשות לצורך השתלמויות והתמחויות רפואיות יכול להימשך 70 ימי עבודה. ימי העבודה נספרים מרגע קבלת הבקשה על ידי הגורמים המוסמכים במת"ק עזה מנציגי הרשות הפלסטינית, ונכללים בהם ימי עבודה בלבד, ללא מניין סופי שבוע וחגי ישראל. הימים ייספרו רק אם הבקשה מלאה וכוללת את כל הפרטים הנדרשים. מת"ק עזה, [זמני טיפול בבקשות היתרים לפלסטינים תושבי עזה](#), מאי 2018.

ימים, ובקשות דחופות מטופלות מייד.⁹ כאמור, לא קיבלנו תשובה על שאלה זו ואין באפשרותנו לבחון את זמני הטיפול כיום לעומת הזמנים הקבועים בנוהל.

• **ביקשנו מהמתפ"ש נתונים על פילוח הבקשות לפי מצב רפואי, לרבות חולים אונקולוגיים, ולפי סוג הטיפול – אשפוזי או אמבולטורי.** המתפ"ש מסר כי לא מתבצע מעקב אחרי נתונים אלו לגבי בקשות מעזה, ואילו בנוגע לאיו"ש, לדבריו, אין ביכולתו להציג את הנתונים המבוקשים.¹⁰ גם במקרה זה לא ידוע לנו מדוע אין למתפ"ש יכולת להפיק פילוחים אלו.¹¹

• **ביקשנו מהמתפ"ש וממשרד הבריאות נתונים על היקף ההכנסות של בתי חולים בישראל עקב טיפול בפלסטינים תושבי עזה או תושבי איו"ש, וכן על היקף החובות של הרשות הפלסטינית לבתי חולים עקב טיפולים אלו.** **משרד הבריאות מסר לנו כי הנתונים נמצאים בידי המתפ"ש,¹² ואילו המתפ"ש מסר לנו כי אין בידי נתונים אלו וכי הם נמצאים בידי משרד הבריאות.¹³**

• **יש להביא בחשבון כי הנתונים הם רק על השנים 2016-2020, אך שנת 2020 הייתה ייחודית ואין אפשרות להשוות אותה לשנים שקדמו לה.** במהלך שנה זו, בין השאר, היו כשבעה חודשים שבהם נותק התיאום בין ישראל לרשות הפלסטינית,¹⁴ וכן בשנה זו פרץ משבר הקורונה. אפשר להניח כי תהליכים אלו השפיעו על היקף הפניות לצורכי בריאות.

עקב מגבלות אלו, במסמך זה תוצג **תמונה חלקית על הבקשות של פלסטינים תושבי איו"ש ועזה להיכנס לישראל לקבלת טיפול רפואי או לליווי חולים.** ראשית נציג את תהליך הכניסה של פלסטינים לישראל לצורך קבלת טיפול רפואי בישראל או במדינה אחרת, ולאחר מכן נציג את הנתונים.

⁹ כפיר רוזן, מ. מרכז היתרים, ענף אג"ם, המנהל האזרחי באיו"ש, מכתב, 24 במאי 2016.

¹⁰ אביתר אשכנזי, עוזר מתאם פעולות הממשלה בשטחים, מכתב, 20 ביולי 2021.

¹¹ לפי דוח של ארגון הבריאות העולמי, בשנת 2018 טיפולים במחלת הסרטן היו הסיבה השכיחה ביותר לבקשות לטיפול של תושבי עזה – כ- 28% מהבקשות לטיפול. עם זאת, לא ידוע לנו על מה מבוססים נתונים אלו.

World Health Organization, [Right to Health in the occupied Palestinian territory](#), 2018, p. 41.

¹² עידית נדב, רכזת לשכה (ב') משנה למנכ"ל, משרד הבריאות, דוא"ל, 19 באוקטובר 2021.

¹³ רועי סלמון, ע' עוזר מתפ"ש, מסרון, 1 בנובמבר 2021.

¹⁴ [דוח תיאום פעולות הממשלה בשטחים לשנת 2020 עפי' חוק חופש המידע](#), עדכון: יוני 2021, עמ' 12. נציין כי בדיון שהתקיים ב-30 ביוני 2020 בוועדה המיוחדת לעניין נגיף הקורונה החדש ולבחינת היערכות המדינה למגפות ולרעידת אדמה טענה נציגת המתפ"ש כי הרשות הפלסטינית הפסיקה את התיאום מול המתפ"ש מבחינת התחייבויות כספיות במהלך משבר הקורונה. עם זאת, אחד מנציגי החברה האזרחית טען שחוסר התיאום החל במהלך 2019. נציגת המתפ"ש השיבה כי הרשות החלה לצמצם את מחויבותה הכספית במהלך שנת 2019, אך עדיין היו יוצאים לטיפולים הכרחיים וחשובים. הכנסת ה-23, ישיבת הוועדה המיוחדת לעניין נגיף הקורונה החדש ולבחינת היערכות המדינה למגפות ולרעידת אדמה, [פרוטוקול מס' 18](#), 30 ביוני 2020, עמ' 9-10.

1. אופן הסדרת כניסת פלסטינים לישראל לצורכי בריאות

במתפ"ש נכלל **המינהל האזרחי ביהודה ושומרון**, ותחתיו פועלות כמה מפקדות תיאום וקישור (מת"ק) האחראיות לאזורים שונים. לצד המינהל האזרחי פועל **מת"ק עזה**.¹⁵ במינהל האזרחי ובמת"ק עזה פועלות **מתאמות בריאות** – אחת העוסקת באיו"ש ואחת העוסקת בעזה – והן אחראיות, בין השאר, לתיאום והקישור בין מערכת הבריאות הישראלית למקבילה הפלסטינית ביהודה ושומרון ולגופים נוספים, לרבות תיאום מעבר של חולים פלסטינים ומלוויהם.¹⁶ תהליך הכניסה של תושבים פלסטינים לישראל לצורכי בריאות מוסדר בנהלים שונים שמפרסם המתפ"ש.¹⁷ להלן נציג את ההוראות בדבר אופן הגשת בקשות לצרכים רפואיים של תושבי איו"ש ולאחר מכן של תושבי עזה.

1.1 פלסטינים תושבי איו"ש

בזמן שגרה פלסטינים תושבי איו"ש יכולים לבקש להיכנס לישראל לצורך קבלת טיפולים רפואיים.¹⁸ בסעיף ה.1 בנוהל טיפול בבקשות של תושבי האזורים לקבלת טיפול רפואי נכתב כי "ככלל, בעת שגרה, תאושר בקשתו של תושב שאינו מנוע כניסה המבקש לקבל טיפול רפואי בישראל, אם עולה מבדיקת הבקשה כי קיימת בעיה רפואית, וכי האדם אכן מוזמן למוסד רפואי בישראל".¹⁹ בדיון שהתקיים בוועדה המיוחדת של הכנסת לזכויות הילד ב-19 באוקטובר 2020 ציינה נציגת המתפ"ש כי בטיפולים רפואיים נכללים גם טיפולים שגרתיים.²⁰ לעומת זאת, בזמן סגר או הגבלה ביטחונית אחרת אפשר לאשר את הבקשה אם מדובר בבקשה דחופה ובטיפול מציל חיים שאין אפשרות לקבלו באזור.²¹

לפי נוהל אישור בקשות כניסה לישראל לצורכי טיפול רפואי וליווי חולה, בשגרה פלסטינים תושבי איו"ש יכולים להגיש למתפ"ש בקשה באמצעות נציגי הקישור הפלסטיני או בחלון קבלת קהל.²² בישיבה שהתקיימה בוועדה המיוחדת לעניין נגיף הקורונה החדש ולבחינת היערכות המדינה

¹⁵ דוח תיאום פעולות הממשלה בשטחים לשנת 2020 עפ"י חוק חופש המידע, עדכון: יוני 2021; תיאום פעולות הממשלה בשטחים, אודות, עדכון: 17 במאי 2020, כניסה: 6 באוקטובר 2021.

¹⁶ המינהל האזרחי ביהודה ושומרון, בריאות, אין תאריך, כניסה: 4 במאי 2021.

¹⁷ להלן נוהלי המתפ"ש עליהם הסתמכנו במסמך זה: מתפ"ש, סטטוס הרשאות לכניסת פלסטינים לישראל, למעברם בין אזור יהודה ושומרון לבין עזה וליציאתם לחו"ל, עדכון: 20 בדצמבר 2020; נוהל אישור בקשות כניסה לישראל לצורכי טיפול רפואי וליווי חולה, עדכון: מאי 2015; טיפול בבקשות של תושבי האזורים לקבלת טיפול רפואי, אוקטובר 2014; מימון טיפול רפואי לפלסטינים המפונים על ידי צה"ל לבתי חולים בישראל, אוקטובר 2014; נוהל הנפקת היתרים עבור תושבי איו"ש הנמצאים בעזה (רצ"ע), נובמבר 2020; הנפקת היתרים לתושבי עזה עבור טיפולים רפואיים, אוקטובר 2014.

¹⁸ מתפ"ש, סטטוס הרשאות לכניסת פלסטינים לישראל, למעברם בין אזור יהודה ושומרון לבין עזה וליציאתם לחו"ל, עדכון: 20 בדצמבר 2020.

¹⁹ מתפ"ש, טיפול בבקשות של תושבי האזורים לקבלת טיפול רפואי, אוקטובר 2014.

²⁰ הכנסת ה-23, ישיבת הוועדה המיוחדת לזכויות הילד, פרוטוקול מס' 35, 19 באוקטובר 2020, עמ' 8-9.

²¹ מתפ"ש, טיפול בבקשות של תושבי האזורים לקבלת טיפול רפואי, אוקטובר 2014.

²² בנוהל נכללים גם פלסטינים הנשואים לישראליות המאושפזות בבית חולים בישראל לצורך לידה. מתאם פעולות הממשלה בשטחים, המינהל האזרחי, נוהל אישור בקשות כניסה לישראל לצורכי טיפול רפואי וליווי חולה, עדכון: מאי 2015, פרסום באתר: 5 בפברואר 2020. כמו כן, פלסטינים תושבי איו"ש יכולים לבקש לעבור לעזה לצורך ביקור קרוב משפחה החולה במחלה קשה.

למגפות ולרעידת אדמה ב-30 ביוני 2020 ציינה נציגת המתפ"ש כי אפשר להגיש בקשות גם דרך אתר האינטרנט של המתפ"ש (אל-מונאסק).²³

על הבקשה לכלול טופס בקשה להיתר לכניסה לישראל, זימון מבית החולים הרלוונטי²⁴ ומסמכים רפואיים עדכניים חתומים על ידי רופא. בחוזר משרד הבריאות נכתב כי המוזמנים חייבים להצטייד בהתחייבות כספית מטעם הרשות; אם כי בסעיף אחר נכתב שאפשר לקבל גם התחייבות עצמית של המטופל באמצעות תשלום מראש או התחייבות למימון מצד גורם שלישי, כגון ארגון זכויות אדם.²⁵

הבקשה נבדקת על ידי קצין הקישור או סגנו, שיכולים לאשר אותה, ובמקרה של מניעה או חשד לדיוף מעבירים אותה למשרד מתאמת הבריאות. למשרד מתאמת הבריאות מועברות גם בקשות שבעניינן מצוינת מניעה מטעם השב"כ, המשטרה או ענף אג"ם במתפ"ש²⁶ לשם קבלת חוות דעת.²⁷ לאחר קבלת חוות הדעת הרלוונטיות ממתאמת הבריאות, מחליט קצין הקישור או סגנו אם לקבל את הבקשה ומעביר את החלטתו לפונה.

לפי חוזר משרד הבריאות, במקרה שבו יש זימון מבתי חולים בישראל, זימונים אלה מועברים לאישור בידי מתאמת בריאות איו"ש לפני העברת הזימון לחולה (להבדיל מהמצב בעזה, שבה אפשר להעביר זימונים ישירות לחולים).²⁸

[בנוהל אישור בקשות כניסה לישראל לצורכי טיפול רפואי וליווי חולה](#) נכתב כי "לכל חולה ניתן לאשר עד שני מלווים אשר הינם קרובי משפחה מדרגה שאינו קרוב מדרגה ראשונה עפ"י שיקול דעת קצין הקישור".²⁹ המתפ"ש מסר לנו כי יש מקרים שבהם ניתן אישור ליותר משני מלווים, לפי שיקול דעת של המתפ"ש.³⁰ אין מכסה על מספר הכניסות מאיו"ש (כמו גם מעזה) לצורך טיפול רפואי או ליווי חולים בישראל או מחוצה לה.³¹

על הבקשות לכלול טופס בקשה להיתר לכניסה לישראל, זימון לבית החולים, מסמכים רפואיים עדכניים והתחייבות כספית

ככלל, אפשר לאשר לכל חולה מאיו"ש עד שני מלווים, אך המתפ"ש יכול להפעיל שיקול דעת ולאשר מלווים נוספים. אין מכסה על מספר הכניסות לצורך טיפול רפואי

²³ הכנסת ה-23, ישיבת הוועדה המיוחדת לענייני נגיף הקורונה החדש ולבחינת היערכות המדינה למגפות ולרעידת אדמה, [פרוטוקול מס' 18](#), 30 ביוני 2020, עמ' 5.

²⁴ סעיף 3.1.ב.א. מתפ"ש, [נוהל אישור בקשות כניסה לישראל לצורכי טיפול רפואי וליווי חולה](#), מאי 2015. אפשר לקבל היתר גם לקבלת טיפול במרפאות פרטיות, אם כי ככלל המדיניות היא לצמצם היתרים מסוג זה.

²⁵ משרד הבריאות, חוזר חשב משרד הבריאות, [טיפול בפונים תושבי הרשות הפלסטינית – תיקון החוזר](#), 6 באפריל 2011.

²⁶ בנוהל האמור נכתב כי יכולה להיות מניעה מטעם השב"כ, המשטרה או אג"ם. המתפ"ש הבהיר כי הכוונה היא למניעות שמקורן בענף אג"ם בתוך המתפ"ש וכי הסיבות למניעה במקרה זה אינן ביטחוניות אלא אחרות; לדוגמה, אם ידוע שהאדם הוא זייפן. רועי סלמון, ע' עוזר מתפ"ש, מסרון, 1 בנובמבר 2021.

²⁷ מתפ"ש, [נוהל אישור בקשות כניסה לישראל לצורכי טיפול רפואי וליווי חולה](#), מאי 2015.

²⁸ משרד הבריאות, חוזר חשב משרד הבריאות, [טיפול בפונים תושבי הרשות הפלסטינית – תיקון החוזר](#), 6 באפריל 2011.

²⁹ מתפ"ש, [נוהל אישור בקשות כניסה לישראל לצורכי טיפול רפואי וליווי חולה](#), מאי 2015.

³⁰ רועי סלמון, ע' עוזר מתפ"ש, מסרון, 1 בנובמבר 2021.

³¹ מתפ"ש, [סטטוס הרשאות לכניסת פלסטינים לישראל. למעברם בין אזור יהודה ושומרון לבין עזה וליציאתם לחו"ל](#), 20 בדצמבר 2020, עמ' 24 ו-46.

1.2 פלסטינים תושבי עזה

פלסטינים תושבי עזה יכולים להיכנס לישראל לטיפול רפואי רק אם מדובר בטיפול רפואי מציל חיים או שבהיעדרו טעם החיים משתנה כליל

על מבקשי הטיפול להגיש בקשה למשרד הבריאות הפלסטיני כדי שיתאם את תאריך הטיפול

הוועדה האזרחית הפלסטינית מעבירה את בקשות הכניסה למת"ק עזה

ככלל, אפשר לצרף לכל חולה מעזה מלווה אחד. אין מכסה על מספר הכניסות לטיפול רפואי

לפי המסמך [סטטוס הרשאות לכניסת פלסטינים לישראל](#), למעברם בין אזור יהודה ושומרון לבין [עזה וליציאתם לחו"ל](#) (להלן: מסמך סטטוס הרשאות), כניסת פלסטינים תושבי עזה לישראל לצורך טיפול רפואי בישראל או מחוצה לה מתאפשרת רק "לצורך קבלת טיפול רפואי מציל חיים או טיפול רפואי שבהיעדרו טעם החיים משתנה כליל", וכפוף לכך שהטיפול אינו זמין למבקש.³² לפי דוח של ארגון הבריאות העולמי, לאחר שרופא מחליט על הצורך בהעברת הטיפול בפלסטיני תושב עזה למוסד רפואי חיצוני, על מבקש הטיפול להגיש בקשה למשרד הבריאות הפלסטיני והמשרד מתאם את תאריך הטיפול במוסד רפואי מתאים.³³ כאמור, לפי נוהל חשבות משרד הבריאות, זימונים לתושבי עזה המאושרים מטעם בית החולים מועברים ישירות לחולים או למשרד הבריאות ברשות.³⁴

בבקשה לכניסה לטיפול נכללים אישור מהוועדה האזרחית הפלסטינית, דו"חות ומסמכים רפואיים עדכניים,³⁵ הזמנה של המוסד הרפואי שבו יתבצע הטיפול (בישראל, באיו"ש או בחו"ל), ומסמכים נוספים לפי דרישת מת"ק עזה.

לפי מסמך סטטוס ההרשאות, בקשות הכניסה מועברות מהתושבים למת"ק עזה באמצעות [הוועדה האזרחית הפלסטינית](#).³⁶ הוועדה האזרחית היא גוף הכפוף למשרד לעניינים האזרחיים של הרשות הפלסטינית, והיא יכולה להפעיל שיקול דעת בתיעודן ובסינון הבקשות. במקרים חריגים אפשר להעביר בקשות באמצעות גופים בין-לאומיים.³⁷ נכון ל-1 בנובמבר 2021 פעל באתר המתפ"ש עמוד להגשת בקשות של תושבי עזה למעבר לישראל או לאיו"ש לצורך קבלת טיפול רפואי לרבות הגורם המלווה.³⁸

לאחר קבלת הבקשות, מת"ק עזה בוחן, בין השאר, את מהימנותן ומעבירן להתייחסות גורמי הביטחון לפי הצורך או לבחינה פנימית. לפי מסמך סטטוס ההרשאות, הבקשות נבחנות לפי שיקולים ביטחוניים, מדיניים ואסטרטגיים. נציג הבריאות הפלסטיני יכול לבקש שקילה מחדש של בקשה שסורבה, ובמקרה כזה עליו להגיש בקשה חוזרת לבדיקה חדשה.³⁹

³² פרק ב', סעיף 2.א. שם.

³³ World Health Organization, [Right to Health in the occupied Palestinian territory](#), 2018, p. 37.

³⁴ משרד הבריאות, חוזר חשב משרד הבריאות, [טיפול בפונים תושבי הרשות הפלסטינית- תיקון החוזר](#), 6 באפריל 2011.

³⁵ על מסמכים אלו להיות חתומים בידי הרופא המטפל, מנהל המחלקה ומנהל בית החולים שבו מטופל החולה.

³⁶ משרד הבריאות, חוזר חשב משרד הבריאות, [טיפול בפונים תושבי הרשות הפלסטינית – תיקון החוזר](#), 6 באפריל 2011.

³⁷ פרק ב', סעיף 1.א. מתפ"ש, [סטטוס הרשאות לכניסת פלסטינים לישראל](#), למעברם בין אזור יהודה ושומרון לבין עזה וליציאתם לחו"ל, 20 בדצמבר 2020.

³⁸ אתר הממשלה, תיאום פעולות הממשלה בשטחים, [הגשת בקשה לקבלת היתר כניסה הומניטארי רפואי מעזה](#), עדכון: 17 באוגוסט 2020, כניסה: 1 בנובמבר 2021.

³⁹ תאריך הפרסום באתר הוא 12 בפברואר 2020, אם כי המסמך עצמו מתוארך לאוקטובר 2014. מתאם פעולות הממשלה בשטחים, [הנפקת היתרים לתושבי עזה עבור טיפולים רפואיים](#), אוקטובר 2014.

ככלל, לכל חולה אפשר לצרף מלווה אחד.⁴⁰ כמו באיו"ש, אין מכסה על מספר הכניסות מעזה לצורך טיפול רפואי או ליווי חולים בישראל או מחוצה לה.⁴¹

2. נתונים על בקשות פלסטינים להיכנס לישראל לצרכים רפואיים

בטבלה מספר 1 מוצג מספר הפלסטינים תושבי איו"ש ותושבי עזה שביקשו להיכנס לישראל לצרכים בריאותיים בכל אחת מהשנים 2016-2020. יש לזכור כי **תנאי הכניסה של תושבי עזה שונים מאלו של תושבי איו"ש**. בזמן שגרה תושבי איו"ש יכולים לבקש להיכנס לבצע טיפולים רפואיים באופן כללי, ואילו תושבי עזה יכולים לבקש להיכנס רק "לצורך קבלת טיפול רפואי מציל חיים או טיפול רפואי שבהיעדרו טעם החיים משתנה כליל" ושאינו זמין באזורם.⁴²

טבלה 1: פלסטינים תושבי איו"ש ועזה שביקשו להיכנס לישראל לצרכי בריאות, 2016-2020⁴³

שנה	איו"ש	עזה	סך הכול
2016	41,637	11,983	53,620
2017	43,259	10,920	54,179
2018	45,686	10,769	56,455
2019	46,120	9,251	55,371
2020	34,339	4,502	38,841

בטבלה 1 אפשר לראות שבשנים 2016-2019 כ-55,000 איש בממוצע בכל שנה ביקשו להיכנס לישראל לצרכים בריאותיים, ובשנת 2020 ירד מספר המבקשים לכ-39,000 איש. נזכיר כי במהלך שנת 2020 היה נתק בן שבעה חודשים בין הרשות הפלסטינית למדינת ישראל,⁴⁴ וכן פרץ משבר הקורונה. לכן, סביר שתהליכים אלו השפיעו על היקף הפניות.

זאת ועוד, עולה מהטבלה **שרוב המבקשים בכל השנים היו תושבי איו"ש ושיעורם עלה מכ-78% בשנת 2016 לכ-89% בשנת 2020**. כמו כן, מהטבלה עולה כי במהלך השנים 2016-2019 מספר המבקשים תושבי איו"ש עלה מכ-41,500 לכ-46,000, ואילו מספר המבקשים תושבי עזה ירד מכ-12,000 לכ-9,000. בשנת 2020 אפשר לראות ירידה יחסית לשנת 2019: ירידה של יותר מ-50% במספר המבקשים מעזה וירידה של כרבע במספר המבקשים מאיו"ש.

2.1 בקשות כניסה לצורך טיפול רפואי מאזור יהודה ושומרון

כל אדם יכול להגיש יותר מבקשה אחת בשנה, ולכן ביקשנו נתונים גם על מספר הבקשות שהוגשו בכל שנה.

תנאי הכניסה של תושבי עזה לישראל שונים מאלו של תושבי איו"ש

בכל אחת מהשנים 2016-2019 ביקשו כ-55,000 איש בממוצע להיכנס לישראל לקבלת טיפול רפואי. בשנת 2020 ירד מספר המבקשים לכ-39,000

שנת 2020 היא בעלת מאפיינים ייחודיים, ולכן אי-אפשר להשוות אותה לשנים קודמות

⁴⁰ פרק ב' סעיף 2.ג. מתפ"ש, סטטוס הרשאות לכניסת פלסטינים לישראל, למעברם בין אזור יהודה ושומרון לבין עזה וליציאתם לחו"ל, 20 בדצמבר 2020.

⁴¹ שם, עמ' 24 ו-46.

⁴² פרק ב', סעיף 2.א. שם.

⁴³ אביתר אשכנזי, עוזר מתאם פעולות הממשלה בשטחים, מכתב, 20 ביולי 2021.

⁴⁴ [דוח תיאום פעולות הממשלה בשטחים לשנת 2020 עפ"י חוק חופש המידע](#), עדכון: יוני 2021, עמ' 12.

בטבלה 2 מוצג מספר הבקשות מאיו"ש לקבלת טיפול רפואי שהוגשו בכל אחת מהשנים 2020-2016 ומספר התושבים שעבורם הוגשו בקשות.

טבלה 2: בקשות ומבקשים להיכנס לישראל לטיפול, תושבי אי"ש, 2020-2016⁴⁵

שנה	מספר בקשות לקבלת טיפול רפואי	מספר מבקשים
2016	105,008	41,637
2017	110,190	43,259
2018	118,160	45,686
2019	116,538	46,120
2020	80,557	34,339

מנתוני טבלה 2 עולה כי בשנים 2020-2016 הוגשו בסך הכול כ-530,000 בקשות של תושבי אי"ש לקבלת טיפול בישראל או לעבור דרך ישראל לקבלת טיפול רפואי בחו"ל. אפשר לראות כי בשנים 2019-2016 מספר הבקשות הממוצע היה כ-112,000 בקשות בשנה ומספר המבקשים הממוצע היה כ-44,000 מבקשים בשנה; כלומר, מספר הבקשות הממוצע למבקש היה כ-2.5 בקשות.

כמו כן, אפשר לראות כי בשנת 2020 מספר הבקשות היה נמוך ב-30% לעומת שנת 2019 ומספר המבקשים היה נמוך בכ-25%. כאמור, במהלך שנת 2020 היו כשבעה חודשים שבהם נותק התיאום בין ישראל לבין הרשות הפלסטינית, וכן פרץ משבר הקורונה.

בשנים 2020-2016 בין כ-48% (בכל אחת מהשנים 2017-2019) ועד לכ-51% מהבקשות (בשנת 2020) היו של גברים. מעט יותר מחמישית מהבקשות היו של קטינים (עד גיל 18); השיעור הגבוה ביותר של הבקשות היה בשנת 2017 – כ-23% מהבקשות, והשיעור הנמוך ביותר בשנת 2020, כ-18% מהבקשות.

מרכז המחקר והמידע של הכנסת ביקש ממשרד הביטחון פילוח של הבקשות לפי ההחלטה שהתקבלה בעניינן. בתשובה על פנייתנו נמסרו נתונים על מספר הבקשות שאושרו ועל מספר הבקשות שסורבו בכל שנה, אך מסכימתם עלה כי לא מדובר בכלל הבקשות שהוגשו באותה שנה. בתשובה על פנייתנו, המתפ"ש ייחס פער זה בעיקר לבקשות שבוטלו עקב סיבות טכניות (לדוגמה הוזנו בטעות פעמיים) ולבקשות שהוגשו בסוף שנה אחת וטופלו בשנה שאחריה.⁴⁶ נדגיש כי אין בידנו מידע כמה מבקשות אלה בוטלו מסיבות טכניות וכמה אכן טופלו בשנה אחרת. כיוון שמדובר באלפי בקשות בכל שנה נציג קבוצה זו לצד הבקשות שאושרו וסורבו בכל שנה ונגדירה כבקשות בסטטוס אחר.

⁴⁵ אביתר אשכנזי, עוזר מתאם פעולות הממשלה בשטחים, מכתב, 20 ביולי 2021.

⁴⁶ רועי סלמון, ע' עוזר מתפ"ש, מסרון, 28 באוקטובר 2021.

בשנים 2020-2016 הוגשו כ-530,000 בקשות לטיפול רפואי של פלסטינים תושבי אי"ש

בכל אחת מהשנים 2020-2016 היה מספר הבקשות בממוצע כ-112,000 ובשנת 2020 ירד מספר הבקשות לכ-80,000. כאמור, לשנת 2020 מאפיינים ייחודיים שאינם מאפשרים להשוות אותה לשנים קודמות

כמחצית מהבקשות שהוגשו היו של גברים ומעט יותר מחמישית מהן היו של קטינים

יש פער של כמה אלפי בקשות מדי שנה בין סכימת סך הבקשות שאושרו וסורבו לבין מספר כלל הבקשות שהוגשו לפי תשובת המתפ"ש. הגדרנו פער זה כבקשות בסטטוס אחר

בטבלה 3 מוצגים נתונים בפילוח לפי סטטוס ההחלטה בבקשות שהוגשו למתפ"ש.

טבלה 3: בקשות לטיפול רפואי, תושבי איו"ש, 2016-2020, לפי סטטוס ההחלטה ושנה⁴⁷

שנה	מספר בקשות שאושרו	מספר בקשות שסורבו	בקשות בסטטוס אחר	סך הבקשות שהוגשו
2016	93,873	7,680	3,455	105,008
2017	98,668	6,721	4,801	110,190
2018	105,856	7,594	4,710	118,160
2019	105,219	6,980	4,339	116,538
2020	69,136	9,074	2,347	80,557

שיעור הבקשות לטיפול שאושרו מתוך כלל הבקשות שהוגשו היה כ-90% בכל אחת מהשנים 2016-2019 וכ-86% בשנת 2020

אפשר ללמוד מטבלה 3 שבכל אחת מהשנים 2016-2019 הוגשו בין כ-105,000 לכ-118,000 בקשות לטיפול רפואי לתושבי איו"ש, וכי בשנת 2020 ירד מספר הבקשות שהוגשו לכ-80,000.

מתוך הבקשות שאושרו בשנים 2016-2020, מעט פחות ממחצית היו של גברים ומעט יותר מחמישית היו של קטינים

שיעור הבקשות שאושרו מתוך כלל הבקשות שהוגשו היה כ-90% בכל אחת מהשנים 2016-2019, לעומת כ-86% בשנת 2020. בין כ-46% (בשנת 2017) לכ-50% (בשנת 2020) מהבקשות שאושרו היו של גברים. מעט יותר מחמישית מהבקשות שאושרו היו של קטינים (עד גיל 18), ושיעורן היה בין כ-19% בשנת 2020 לכ-23% בשנת 2017.

שיעור הבקשות שסורבו מתוך כלל הבקשות שהוגשו היה כ-6% בממוצע בכל אחת מהשנים 2016-2019, לעומת כ-11% בשנת 2020. בין כ-61% (בשנת 2019) לכ-65% (בשנת 2016) מהבקשות שסורבו היו של גברים. כ-13% מהבקשות שסורבו היו של קטינים, ושיעורן היה בין כ-11% בשנת 2020 לכ-14% בשנים 2016 ו-2019.

שיעור הבקשות בסטטוס אחר מתוך כלל הבקשות שהוגשו היה כ-3%-4% בכל אחת מהשנים 2016-2020. מספר הבקשות בסטטוס זה היה בין 2,347 בקשות בשנת 2020 ל-4,801 בשנת 2017. נציין כי לדברי המתפ"ש, נכון ל-1 בינואר 2021, בנתונים שהעביר לנו לא נכללות בקשות בסטטוס בדיקה;⁴⁸ כלומר, נכון למועד זה בנתונים לא נכללות בקשות שטרם התקבלה החלטה בעניינן.

ביקשנו מהמתפ"ש את התפלגות בקשות תושבי איו"ש שסורבו לפי סיבת הסירוב. התפלגות זו מפורטת בטבלה 4:

מתוך הבקשות שסורבו בשנים 2016-2020, כ-63% היו של גברים וכ-13% היו של קטינים

שיעור הבקשות בסטטוס אחר מתוך כלל הבקשות שהוגשו היה בין 3%-4% בכל אחת מהשנים 2016-2020; כלומר בין כ-2,300 ל-4,800 בקשות

טבלה 4: בקשות תושבי איו"ש לטיפול שסורבו, לפי סיבת הסירוב, 2016-2020⁴⁹

סיבת סירוב	2016	2017	2018	2019	2020	סכום כולל
אחר	4,327	3,688	3,636	3,333	5,587	20,571
חסרים מסמכים/מסמך לא תקין	1,059	850	1,219	1,262	1,568	5,958

⁴⁷ אביתר אשכנזי, עוזר מתאם פעולות הממשלה בשטחים, מכתב, 20 ביולי 2021.

⁴⁸ שם.

⁴⁹ שם.

סכום כולל	2020	2019	2018	2017	2016	סיבת סירוב
<u>3,120</u>	131	674	985	721	609	הבקשה אינה עומדת בל"ז לבחינתה
<u>2,766</u>	129	441	774	675	747	מנוע שב"כ
<u>2,273</u>	770	548	378	265	312	קיים היתר בתוקף ⁵⁰
<u>1,696</u>	662	416	225	138	255	הבקשה נמצאה מזויפת
<u>929</u>	34	208	234	241	212	אפשר לקבל טיפול באזור
<u>447</u>	38	91	108	102	108	מנוע משטרה
<u>289</u>	155	7	35	41	51	מנוע אג"ם (ענף אג"ם במתפ"ש) ⁵¹
<u>38,049</u>	<u>9,074</u>	<u>6,980</u>	<u>7,594</u>	<u>6,721</u>	<u>7,680</u>	סכום כולל

הסיבה השכיחה ביותר לדחיית בקשות תושבי איו"ש לטיפול רפואי הוגדרה כ"אחר": כמחצית מהדחיות בכל אחת מהשנים 2019-2016 ומעל 60% מהדחיות בשנת 2020. קטגוריה זו רחבה ויכולה לכלול גם סיבות שמתאימות לקטגוריות אחרות

מטבלה 4 עולה שבשנים 2016-2019 בין 48% ל-56% מהבקשות שסורבו בכל שנה נדחו עקב סיבה שהוגדרה כ"אחר", לעומת כ-62% מהבקשות בשנת 2020. לא ידוע מהם כלל המקרים הנכללים בסיבה "אחר", ובהינתן שמדובר בסיבה השכיחה ביותר נשאלת השאלה מה נכלל בקטגוריה זו. המתפ"ש מסר לנו כי בקטגוריה "אחר" נכללות מגוון סיבות, כגון טופס בקשה שאינו תקין או בקשה לטיפול שניתן לקבלו באזור מגוריו של המבקש. נציין כי כמה מסיבות אלו חופפות לסיבות האחרות המצוינות ברשימת הסיבות לסירוב. עם זאת, לדברי המתפ"ש, כל בקשה שסורבה מוצגת בטבלה תחת סיבת סירוב אחת, קרי אין כפילות בנתונים.⁵²

בשנים 2016-2020 הייתה עלייה בשיעור הבקשות שסורבו בשל חוסר במסמכים או בשל מסמכים לא תקינים – מכ-22% בשנת 2016 ליותר מ-40% בשנת 2020. כמו כן, הייתה עלייה בשיעור הבקשות שסורבו עקב זיוף – מכ-5% בשנת 2016 ליותר מ-18% בשנת 2020, ועלייה בשיעור הבקשות שסורבו עקב קיומו של היתר בתוקף – מכ-7% בשנת 2016 לכ-23% בשנת 2020. נציין כי הייתה עלייה בשיעור הבקשות שסורבו מאחר שיש טיפול מתאים באזור – מכ-4% בשנת 2016 לכ-19% בשנת 2019. אך בשנת 2020 משקלה של סיבה זו ירד לכ-2% בלבד. לעומת זאת, אפשר לראות ירידה ניכרת בשיעור הבקשות שנדחו עקב מניעה של השב"כ, משטרה או ענף אג"ם במתפ"ש – מכ-14% בשנת 2016 לכ-3.5% בלבד בשנת 2020.

2.2 בקשות לכניסה לצורך ליווי חולים שהוגשו מאיו"ש

כאמור, נוסף על בקשות לקבלת טיפול רפואי אפשר להגיש בקשות לליווי חולים. בטבלה 5 הצגנו נתונים על מספר בקשות הליווי שהוגשו על ידי פלסטינים תושבי איו"ש, כמה אושרו וכמה סורבו. גם במקרה זה סך הבקשות שהוגשו שדווח לנו עולה על הנתון המתקבל מסכימת הבקשות שאושרו והבקשות שסורבו, ולכן גם במקרה זה הגדרנו פער זה כבקשות בסטטוס אחר.

⁵⁰ מצב שבו לאחר שהזנה הבקשה מתברר שיש לאדם כבר אישור לאותו צורך. לא יכולים להיות לאדם שני היתרים בתוקף לאותה מטרה. רועי סלמון, ע' עוזר מתפ"ש, מסרון, 1 בנובמבר 2021.

⁵¹ המתפ"ש מסר לנו כי הקטגוריה "מנוע אג"ם" מתייחסת למניעת כניסה על בסיס מידע שיש בענף אגף מבצעים בתוך המתפ"ש, וכי לא מדובר בסיבות ביטחוניות אלא אחרות; לדוגמה, אם ידוע שאדם הוא זייפן. רועי סלמון, ע' עוזר מתפ"ש, מסרון, 1 בנובמבר 2021.

⁵² רועי סלמון, ע' עוזר מתפ"ש, מסרון, 1 בנובמבר 2021.

גם בבקשות לליווי חולים מאיו"ש יש פער בין סך הבקשות שהוגשו לבין סכימת הבקשות שאושרו ושורבו. התייחסנו לפער זה כבקשות בסטטוס אחר. כאמור, המתפ"ש טען שפער זה נובע בעיקר מבקשות שבוטלו מסיבות טכניות או מבקשות שהוגשו בסוף שנה אחת וטופלו בשנה שאחריה

נזכיר כי המתפ"ש מסר לנו כי פער זה נובע בעיקר מבקשות שבוטלו עקב סיבות טכניות או בקשות שהוגשו בשנה אחת וטופלו בשנה שאחריה.⁵³

טבלה 5: בקשות לליווי חולים של תושבי איו"ש, 2016-2020, לפי סטטוס ההחלטה⁵⁴

שנה	בקשות ליווי שאושרו	בקשות ליווי שסורבו	בקשות בסטטוס אחר	סך בקשות ליווי שהוגשו
2016	99,479	10,822	3,148	113,449
2017	111,768	9,263	4,774	125,805
2018	123,794	12,592	5,247	141,633
2019	124,277	12,088	3,534	139,899
2020	76,810	9,670	2,173	88,653

אפשר ללמוד מטבלה 5 שבשנים 2016-2020 הוגשו בסך הכול כ-610,000 בקשות של תושבי איו"ש לליווי חולים בישראל. נזכיר כי בשנים אלה הוגשו כ-530,000 בקשות לקבלת טיפול רפואי בישראל, ועל פי נוהל המתפ"ש, קצין הקישור או סגנו יכולים ככלל לאשר לכל חולה עד שני מלווים, עם עדיפות לקרובי משפחה מדרגה ראשונה,⁵⁵ אם כי הם יכולים להפעיל שיקול דעת ולאשר מספר גדול יותר של מלווים.⁵⁶

בשנים 2016-2019 הוגשו 113,000-140,000 בקשות לליווי חולים בכל שנה, לעומת שנת 2020 שבה הייתה ירידה של כשליש במספר בקשות הליווי שהוגשו יחסית לשנת 2019.

שיעור **בקשות הליווי שאושרו** מתוך כלל הבקשות שהוגשו היה בין כ-87% (בשנים 2018 ו-2020) לכ-89% (בשנים 2017 ו-2019). בין כ-50% (בשנת 2020) לכ-46% (2017) מסך הבקשות שאושרו היו למלווים **גברים**. כמו כן, כ-3%-5% מבקשות הליווי אושרו למלווים **קטינים**. המתפ"ש הסביר כי יש מקרים שבהם ההורה המלווה מביא עימו ילד או ילדים והם נספרים כמלווים נוספים.⁵⁷

שיעור **בקשות הליווי שסורבו** מתוך כלל הבקשות שהוגשו היה בין כ-7% (בשנת 2017) לכ-11% (בשנת 2020). בין כ-58% מהבקשות שסורבו בשנת 2019 לכ-62% מהבקשות שסורבו בשנת 2020 היו בקשות למלווים גברים ובין כ-5% מהבקשות שסורבו בשנת 2020 לכ-8% מהבקשות שסורבו בשנת 2018 היו בקשות למלווים קטינים.

שיעור **בקשות הליווי בסטטוס אחר** מתוך כלל הבקשות שהוגשו היה בין כ-2% בשנת 2020 לכ-4% בשנת 2017, ומדובר על בין 2,173 ל-5,247 בקשות בשנה.

בשנים 2016-2020 הוגשו כ-610,000 בקשות לליווי מטופלים מאיו"ש. בין כ-87% (בשנים 2018 ו-2020) לכ-89% (בשנים 2017 ו-2019) מכלל הבקשות שהוגשו אושרו

⁵³ רועי סלמון, ע' עוזר מתפ"ש, מסרון, 28 באוקטובר 2021.

⁵⁴ אביתר אשכנזי, עוזר מתאם פעולות הממשלה בשטחים, מכתב, 20 ביולי 2021.

⁵⁵ מתאם פעולות הממשלה בשטחים, **טיפול בבקשות של תושבי האזורים לקבלת טיפול רפואי**, אוקטובר 2014 ו**סטטוס הרשאות לכניסת פלסטינים לישראל, למעברם בין אזור יהודה ושומרון לבין עזה וליציאתם לחו"ל**, עדכון: 20 בדצמבר 2020.

⁵⁶ רועי סלמון, ע' עוזר מתפ"ש, מסרון, 1 בנובמבר 2021.

⁵⁷ שם.

הסיבה שצוינה לדחיית כשליש מבקשות הליווי של תושבי איו"ש שהוגשו בשנים 2020-2016 ונדחו היא "אחר"

בתשובה על פנייתנו מסר לנו המתפ"ש גם נתונים על הסיבות לדחיית בקשות של פלסטינים תושבי איו"ש לליווי חולים. כשליש מהבקשות שסורבו בשנים 2016-2020 סורבו בשל סיבה שהוגדרה "אחר"; כאמור, מדובר בקטגוריה רחבה. כרבע מהבקשות נדחו מכיוון שבקשת דורש הליווי סורבה; מעט פחות מחמישית נדחו בגלל שנמצא שאין למלווה קרבה משפחתית לאדם שאליו נדרש הליווי, וכ-17% נדחו עקב מניעה מטעם השב"כ, המשטרה, או ענף אגף מבצעים (אג"ם) במתפ"ש.⁵⁸ שאר הבקשות נדחו מהסיבות הללו: קיים היתר בתוקף (כ-3%); מסמכים חסרים (כ-3%); הבקשה אינה עומדת בלוח הזמנים לבחינתה (כ-1%) או שהבקשה נמצאה מזויפת (פחות מ-0.5%).⁵⁹

2.3 בקשות כניסה לצורך טיפול שהוגשו מעזה

המתפ"ש לא מסר לנו נתון מסכם על סך הבקשות שהוגשו מעזה

בפנייתנו למשרד הביטחון ביקשנו נתונים על מספר הבקשות שהגישו תושבי עזה לכניסות לישראל לצורך טיפול רפואי בכל אחת מהשנים 2016-2020, כמו בבקשה לגבי תושבי איו"ש. בתשובה על פנייתנו לא קיבלנו נתון זה, אלא רק נתונים על מספר הבקשות שאושרו ומספר הבקשות שסורבו. נזכיר כי בנתוני איו"ש מצאנו פער בין מספר הבקשות שאושרו וסורבו לסך הבקשות שהוגשו בכל שנה – פער שהגדרנו כבקשות בסטטוס אחר. לגבי תושבי עזה לא התקבל הנתון על סך הבקשות שהוגשו, ולכן אין בידנו מידע אם גם במקרה זה יש פער.

נוסף על כך, מסכימת הנתונים שהעביר לידנו המתפ"ש על פילוח הבקשות שהוגשו לפי יעד הטיפול התקבל מספר בקשות כולל שונה מזה המתקבל מסכימת מספר הבקשות שאושרו וסורבו. לפיכך **לא ברור עד כמה הנתונים שבידנו על היקף הבקשות השנתי שהוגשו בידי תושבי עזה הם מלאים**. להמחשת הפער נציג בטבלה 6 את סך כל הבקשות המתקבל מסכימת הבקשות לפי ההחלטה שהתקבלה לעומת סכימת הבקשות לפי יעד הטיפול.

טבלה 6: בקשות לטיפול רפואי, תושבי עזה, 2016-2020, לפי סכימות שונות⁶⁰

שנה	סך הכול בקשות שאושרו ובקשות שסורבו	סך הכול בקשות שהוגשו לפי מקום טיפול
2016	29,908	30,896
2017	23,220	30,319
2018	31,480	29,408
2019	25,848	25,805
2020	9,020	9,187
סך הכול	119,476	125,615

בטבלה 6 אפשר לראות שבכל השנים שנבחנו יש פער בין כלל הבקשות לפי שתי צורות החישוב – בשנת 2017, סך הבקשות לפי מקום טיפול גבוה בכ-7,100 מסך הבקשות שאושרו וסורבו, ואילו

⁵⁸ המשקל של סיבות אלו ירד בשנת 2020 לכ-7.5%. עקב הנסיבות הייחודיות של שנת 2020 קשה להסיק מהי הסיבה לירידה זו. המתפ"ש מסר לנו כי מניעה שמקורה בענף אג"ם של המתפ"ש אינה ביטחונית, אלא קשורה לסוגיות אחרות, לדוגמה אם ידוע שהאדם הוא זיפן. רועי סלמון, ע' עוזר מתפ"ש, מסרון, 28 באוקטובר 2021.

⁵⁹ אביתר אשכנזי, עוזר מתאם פעולות הממשלה בשטחים, מכתב, 20 ביולי 2021.

⁶⁰ שם.

יש הבדל במספר
הבקשות הכולל,
המתקבל לפי שתי צורות
החישוב – פער של כ-
6,000 בקשות. סך
הבקשות שאושרו וסורבו
בכל השנים 2016-2020
היה כ-119,500, ואילו סך
הבקשות לפי יעד הטיפול
היה כ-125,500

בשנת 2018 סך הבקשות לפי מקום הטיפול נמוך בכ-2,100 מסך הבקשות שאושרו ושורבו. כאמור, אין בידנו כל הסבר לפערים אלה, אולם יכול להיות שגם במקרה זה יש בקשות בסטטוס אחר.

אם בוחנים את סך הבקשות המבוסס על סכימת הבקשות שאושרו ושורבו, אפשר לראות שמספר הבקשות שהוגשו בשנים 2016-2019 הוא בין כ-23,000 לכ-31,000 בשנה, ובשנת 2020 יש ירידה של כשני שלישים מסך הבקשות לעומת שנת 2019. נזכיר כי כפי שהצגנו בטבלה 1, מספר מבקשי הטיפול הרפואי תושבי עזה ירד מכ-12,000 בשנת 2016 לכ-9,000 בשנת 2019, ולכ-4,500 בשנת 2020. כאמור, שנת 2020 היא ייחודית עקב נתק של שבעה חודשים בין הרשות לישראל,⁶¹ וכן עקב פריצת משבר הקורונה.

בכל אחת מהשנים 2016-2020 מעט יותר ממחצית מהמבקשים היו גברים. שיעור הקטינים מבין המבקשים בכל התקופה הוא כ-27%; בבדיקה לאורך שנים אפשר לזהות מגמת עלייה בשיעור הקטינים מבין המבקשים, מכ-23% בשנת 2016 לכ-31% בשנת 2020.

בטבלה 7 מוצגים נתונים על מספר הבקשות של תושבי עזה שהתקבלה בגינן החלטה, כלומר בקשות שאושרו או סורבו.

טבלה 7: בקשות תושבי עזה לטיפול רפואי, 2016-2020, לפי ההחלטה שהתקבלה⁶²

שנה	בקשות שאושרו	בקשות שסורבו	סך הכול (אשרו + סורבו)	שיעור בקשות שאושרו
2016	17,541	12,367	29,908	58.65%
2017	15,097	8,123	23,220	65.02%
2018	17,144	14,336	31,480	54.46%
2019	16,434	9,414	25,848	63.58%
2020	6,363	2,657	9,020	70.54%
סכום כולל	72,579	46,897	119,476	60.75%

בטבלה 7 אפשר לראות כי שיעור אישור הבקשות של תושבי עזה לטיפול רפואי מתוך הבקשות שהתקבלה בגינן החלטה היה בין כ-59% בשנת 2016 ל-כ-71% בשנת 2020. כאמור, בכל אחת מהשנים 2016-2019 אושרו כ-90% מהבקשות של תושבי איו"ש, לעומת כ-86% בשנת 2020. נדגיש כי שיעור אישור הבקשות לטיפול רפואי של תושבי עזה חושב מתוך סך הבקשות שהתקבלה בגינן החלטה (אושרו או סורבו), לעומת שיעור אישור הבקשות לטיפול רפואי של תושבי איו"ש, שחושב מתוך נתון מסכם על כלל הבקשות שהוגשו שמסר לנו המתפ"ש. כאמור, במקרה של איו"ש מצאנו פער של אלפי בקשות בשנה בין כלל הבקשות שהוגשו לסך הבקשות שאושרו ושורבו.

מעט יותר ממחצית
מתושבי עזה שביקשו
להיכנס לישראל לצורך
טיפול רפואי בשנים
2016-2020 היו גברים,
ומעט יותר מרבע היו
קטינים

בשנים 2016-2020
הוגשו לפחות כ-
120,000 בקשות של
תושבי עזה לטיפול
רפואי, וכ-61% מהן
אושרו. שיעור זה חושב
מתוך סך הבקשות
שאושרו והוגשו, להבדיל
משיעור אישור הבקשות
באיו"ש שחושב מתוך
הנתון שמסר המתפ"ש
על כלל הבקשות
שהוגשו

⁶¹ דוח תיאום פעולות הממשלה בשטחים לשנת 2020 עפ"י חוק חופש המידע, עדכון: יוני 2021, עמ' 12.

⁶² אביתר אשכנזי, עוזר מתאם פעולות הממשלה בשטחים, מכתב, 20 ביולי 2021.

מתוך הבקשות של תושבי עזה שאושרו, בכל אחת מהשנים מעט פחות ממחצית מהבקשות היו של **גברים** (כ-46% בשנת 2017) וכשליש מהבקשות היו של **קטינים** (בין 30%-ל-34%).

מתוך הבקשות של תושבי עזה שסורבו, כ-55% מהבקשות במוצע היו של **גברים** ובין כ-15% (בכל אחת מהשנים 2017 ו-2018) לכ-28% (בשנת 2020) מהבקשות היו של **קטינים**.

בטבלה 8 הצגנו את התפלגות הבקשות לטיפול שסורבו לפי סיבת הדחייה, לפי תשובת המתפ"ש.

טבלה 8: בקשות תושבי עזה לטיפול שסורבו, 2016-2020, לפי סיבת הסירוב⁶³

סיבה לדחיית הבקשה	2016	2017	2018	2019	2020	סכום כולל
אחר	10,974	7,411	12,937	8,168	2,459	41,949
מסורב ביטחוני	1,361	435	110	41	38	1,985
ניתן לקבל טיפול באזור	0	59	649	725	42	1,475
הבקשה אינה עומדת בל"ז לבחינתה	5	153	511	8	8	685
קיים היתר בתוקף	0	8	5	175	69	257
מסמך לא תקין	7	33	98	93	19	250
הבקשה נמצאה מזויפת	11	14	12	179	18	234
חסרים מסמכים בבקשה	0	8	9	24	4	45
מנוע ענף אג"ם במתפ"ש	5	2	2	1	0	10
סכום כולל	12,363	8,123	14,333	9,414	2,657	46,890

הסיבה שצוינה לדחיית כ-90% מהבקשות לטיפול שסורבו בשנים 2016-2020 היא "אחר". כאמור, מדובר בקטגוריה רחבה שיכולה לכלול מגוון סיבות, לרבות סיבות שמתאימות לקטגוריות אחרות

אפשר לראות בטבלה 8 שהסיבה שצוינה לדחיית כ-90% מהבקשות שסורבו בשנים 2016-2020 היא "אחר". שיעור הבקשות שנדחו תחת הסיווג "אחר" בכל התקופה שנבחנה היה בין כ-87% בשנת 2019 לכ-93% בשנת 2020. נזכיר כי בקטגוריה "אחר" נכללות סיבות שונות, שחלקן חופפות לסיבות האחרות המוצגות ברשימת הסיבות לסירוב.⁶⁴

שיעור הדחיות עקב מניעות מטעם השב"כ, המשטרה או ענף אג"ם במתפ"ש ירד מכ-11% בשנת 2016 לכ-0.5% בשנת 2019 וכ-1.5% בשנת 2020. שיעור הבקשות שסורבו מכיוון שקיים היתר בתוקף עלה בתקופה זו מכ-0% בשנת 2016 לכ-2.5% בשנת 2020. אי-אפשר לזהות מגמות ברורות בשכיחות של הסיבות הנוספות לדחייה, אך אפשר לראות ששיעורן מתוך סך הסיבות לדחייה הוא נמוך יחסית.

⁶³ אביתר אשכנזי, עוזר מתאם פעולות הממשלה בשטחים, מכתב, 20 ביולי 2021.

⁶⁴ רועי סלמון, ע' עוזר מתפ"ש, מסרון, 1 בנובמבר 2021.

2.4 בקשות לכניסה לישראל מעזה לצורך ליווי חולים

תושבי עזה יכולים גם הם להגיש **בקשות לליווי חולים בישראל**. נזכיר כי במקרה זה ההנחיה היא לאשר מלווה אחד, לעומת תושבי איו"ש שלגביהם ההנחיה היא לאשר עד שני מלווים; אם כי בשני המקרים יש למתפ"ש את היכולת להפעיל שיקול דעת.

נציין כי המתפ"ש מסר לנו נתונים לגבי סך בקשות הליווי שהוגשו בכל אחת מהשנים 2020-2016, אך חיבור בקשות הליווי שאושרו וסורבו בכל שנה שונה מהנתון המסכם שהעביר לנו המתפ"ש. בטבלה 9 התייחסנו לפער בין סך הבקשות שהוגשו לבין הבקשות שאושרו וסורבו כבקשות בסטטוס "אחר".

מתשובת המתפ"ש
עולה כי בשנים 2020-
2016 הוגשו כ-115,000
בקשות של תושבי עזה
לליווי חולים, וכ-56%
מהן אושרו

טבלה 9: בקשות תושבי עזה לליווי, 2020-2016, לפי סטטוס החלטה ושנה⁶⁵

שנה	בקשות ליווי שאושרו	בקשות לליווי שסורבו	בקשות בסטטוס אחר	סך בקשות הליווי שהוגשו
2016	16,023	10,808	413	27,244
2017	13,334	6,344	5,682	25,360
2018	15,366	11,985	⁶⁶ 648	26,703
2019	14,554	10,291	668	25,513
2020	5,483	4,001	527	10,011

אפשר ללמוד מטבלה 9 שבשנים 2020-2016 הוגשו כ-115,000 בקשות של תושבי עזה לליווי. שיעור **בקשות הליווי שאושרו** מתוך סך הבקשות שהוגשו בכל שנה היה בין כ-53% מהבקשות (בשנת 2017) לכ-59% מהבקשות (בשנת 2016).

שיעור **בקשות הליווי שסורבו** מתוך סך הבקשות שהוגשו בכל שנה היה בין כ-25% (בשנת 2017) לכ-45% (בשנת 2018). נציין כי מלבד שנת 2017 שיעור זה הוא בין כ-45% ל-38%; כלומר, שנת 2017 היא מקרה קצה.

שיעור **בקשות הליווי בסטטוס "אחר"** מתוך סך הבקשות שהוגשו בכל שנה הוא בין כ-2% (בשנת 2016) לכ-22% (בשנת 2017). נציין כי מלבד שנת 2017 שיעור זה הוא בין כ-2% לכ-6%. אפשר לראות בטבלה 9 שהמספר המוחלט של הבקשות עמד על כמה מאות בקשות בשנה, מלבד שנת 2017, שבה הפער בין סך הבקשות שהוגשו לבקשות שאושרו וסורבו היה פער של כ-5,700 בקשות.

בכל אחת מהשנים 2020-2017 45% או פחות מבקשות הליווי שהגישו מלווים גברים אושרו, לעומת 57%-62% מהבקשות שהגישו מלוות.

הסיבות השכיחות ביותר לדחיית הבקשות לליווי בשנים 2020-2016 היו "אחר" (43%) ו"היתר דורש הליווי סורב" (43%). נציין כי היקף השימוש בסיבה "אחר" ירד בתקופה שבחנו

כ-43% מהסיבות
שניתנו לדחיית בקשות
ליווי בשנים 2020-
2016 סווגו כ"אחר",
וכ-43% סווגו בתור
"היתר דורש הליווי
סורב". כ-13% נדחו
מסיבות ביטחוניות

⁶⁵ אביתר אשכנזי, עוזר מתאם פעולות הממשלה בשטחים, מכתב, 20 ביולי 2021.

⁶⁶ להבדיל משאר השנים שנבדקו, בשנה זו סך הבקשות שאושרו וסורבו הוא גבוה יותר מסך הבקשות שהוגשו כפי שדווח לנו בידי המתפ"ש.

מכ-68% בשנת 2016 לפחות מ-30% בשנים 2018 ו-2019; בשנת 2020 השיעור היה 41%. יש מגמה מעורבת בשיעור הדחיות עקב הסיבה "היתר דורש הליווי סורב" – שיעור זה נע בין כ-20% מהסיבות לדחייה בשנת 2016 לבין כ-60% מהמקרים בשנת 2018. כמו כן, שיעור הסיבות שנדחו עקב מניעה מטעם השב"כ, ענף אג"ם במתפ"ש או המשטרה הוא בין כ-4% בשנת 2017 לכרבע מהדחיות בשנת 2020.

כאמור, המתפ"ש מסר לנו את התפלגות הבקשות לפי יעד הטיפול, אם כי לא ידוע לנו כמה מבקשות אלו אושרו. נתונים אלו מוצגים בטבלה 10. נזכיר כי אין התאמה בין סך הבקשות שהוגשו לפי פילוח זה לבין סך הבקשות שאושרו וסורבו.

טבלה 10: בקשות של תושבי עזה לטיפול רפואי, לפי יעד⁶⁷

שנה	ישראל	איו"ש	חו"ל	סך הכול
2016	21,050	7,849	1,997	30,896
2017	21,882	5,361	3,076	30,319
2018	22,676	5,458	1,274	29,408
2019	20,179	5,623	3	25,805
2020	7,030	2,148	9	9,187
סכום כולל	92,817	26,439	6,359	125,615

בטבלה 9 אפשר לראות שמתוך הבקשות שהוגשו לקבלת טיפול בשנים 2016-2020, כ-74% היו לקבלת טיפול בישראל, כ-21% באיו"ש וכ-5% בחו"ל. עם זאת, בשנים 2019-2020 כמעט שלא הוגשו בקשות לקבלת טיפול בחו"ל. נציין כי בשנת 2015 כמעט מחצית מההיתרים לפלסטינים תושבי עזה היו לבתי חולים במזרח ירושלים.⁶⁸ **ביקשנו מהמתפ"ש לפלח את הנתונים בצורה שתאפשר לעמוד על שיעור הבקשות שיעדן בתי החולים במזרח ירושלים, אך לא קיבלנו פילוח זה.** כמו כן, לא קיבלנו מידע על התפלגות בקשות אלה לפי ההחלטה שהתקבלה בעניינן, כלומר לבקשות שאושרו או סורבו.

לסיכום, מהנתונים שקיבלנו עולה תמונה חלקית של היקף הבקשות של פלסטינים לכניסה לישראל לצרכים בריאותיים בשנים 2016-2020, לרבות לגבי השאלות כמה בקשות אושרו, כמה סורבו ומה היו הסיבות לסירוב. עם זאת, לא עלה בידנו ללמוד על כמה שאלות מהותיות, ובהן כמה בקשות מומשו, באילו בתי חולים, מהו סוג הטיפולים שבגינם נכנסים פלסטינים לישראל ומה היו זמני ההמתנה לטיפול בבקשות. יתרה מכך, נראה כי נתונים אלה אינם מרוכזים בצורה סדורה. כאמור, מצאנו פערים של כמה אלפי בקשות מדי שנה בין סך הבקשות שהוגשו לבין סך הבקשות שאושרו וסורבו באיו"ש, ולפי המתפ"ש הדבר נובע בעיקר מבקשות שבוטלו מסיבות טכניות או מבקשות שהוגשו בשלהי שנה אחת וטופלו בשנה הבאה. עולה השאלה אם סיבות אלו

⁶⁷ אביתר אשכנזי, עוזר מתאם פעולות הממשלה בשטחים, מכתב, 20 ביולי 2021.

⁶⁸ אורינה אלמסי, נתונים על מתן טיפול רפואי לפלסטינים בבתי חולים בישראל, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 2 בינואר 2017.

מתוך הבקשות של תושבי עזה לקבלת טיפול בשנים 2020-2016, כ-74% היו לטיפול בישראל, כ-21% לטיפול באיו"ש וכ-5% בחו"ל. בשנים 2019-2020 כמעט שלא הוגשו בקשות לטיפול בחו"ל

לא ידוע לנו כמה מהבקשות היו לקבלת טיפול בבתי החולים במזרח ירושלים

מסבירות את כלל הפער שעומד כאמור על כמה אלפי בקשות בשנה. כמו כן, בשל השימוש הנרחב בקטגוריה "אחר" כסיבה לסירוב לבקשות לטיפול רפואי או לליווי חולים עולה שאלה לגבי היעילות של שיטת הסיווג הקיימת והיכולת להסיק מסקנות כלשהן מסיווג זה.